

ČTVRTLETNÍK VÝBORU NÁRODNÍ KULTURY

LÍPA

ROČNÍK 23

ČÍSLO 4/2018

CENA 60 Kč

PAVOL JANÍK

Vianoce

AKTUALITA

Aj básnici podávajú zlepšovacie návrhy.

Týkajú sa najmä využívania ligotu hviezd,
pohybu mihalníc a motýľov,
iskrenia zamilovaných osôb
a ľahnej sily múz.

Okrem toho navrhujem
novinku do domácnosti.

Dajte si zaviesť
do moderných kuchýň
neuropalytický plyn.

Uliahčí vám prácu
a zväví vás všetkých starostí.

MRHOLÍ

V tvojich očiach svitá
meravo ako v rybníku.
Studeno ma bozkáš
na neprítomnú tvár.
Prezeráš si ma
rannými oknami tesne pred prebudením.

Aj tak
prejdem bez povšimnutia
okolo tvojho smútku.
(1981)

SME PROFESIONÁLI

Stačí nám vsunúť lunu do súmraku,
nevďjak, ako sa do automatu vkladá minca,
a vyznávač krásy trpnu v úzase,
obradne odrieckajú zborový chválospev.

Stúpame k zenitu
samozrejme a ľahkovážne ako balón.
Spejúci k jeho monumentálnej prázdnote.

Už závidíme aj vlastnej povesti.
(1981)

Doprava časopisu Lípa
LÍPA

POCTA
Mávnutím ruky
rozbijāš oblohu.

Ctitelia tebe oddaní až na smrť
sú vo vytření.
Tolko ctitelov,
že ich po mene pozná
iba archív.

A kolkých ešte len očariš?!

Želás si ďalšiu slávnosť na svoju počest,
aspôň báseň,
odblesk rinčiaceho defilé.
Je mi ctou,
šľachetná armáda.
(1981)

VIANOCÉ
Biely aniel iskri ako kremeň.
Sklá nám zdobia ornamenty mrazu.
Je tu chvíla zázrakov a premien.
Najtajnejšie sny sa splnia zrazu,
sypú sa k nám drahokamy z neba.

Za oknami trblietavý vietor
nesie z diaľky krehký hlahol zvonov.
Z jasnej hviezdy do izby nám vlieťol
vianočný čas s ihličnatou vôňou.
Spolu sme si všetko, čo nám treba.
(2018)

NEW YORK

Na vodorovnom zrkadle
vystretoho zálivu
trcia hrotu hranatého mesta
zabudnuté priamo do hviezdnatej oblohy.

V ligotavom mori lámp
nádherne stroškotávajú
flirtujúce filtrovne lodičky
na tvojich vzrušujúcich nohách
plávajúciach v podpalubí
večerných brokátových šiat.

Odrazu sme nezvestní
ako ihy v labyrinte staniolu.

Niektoré veci berieme osobne -
siahodlhé limuzíny,
vypíznuté veveričky v Central parku
a kovové telo mŕtvej slobody.

V New Yorku sa predovšetkým stmieva.
Zažne sa trblietavá tma.

Tisícramenný luster veľkomesta
pisť každý večer na lesklý povrch vody
Einsteinov odkaz o rýchlosťi svetla.

A ešte predtým súmrak zaplaví
strieborné plátno newyorskéj oblohy
hektolitrami hollywoodskej krvi.

Kam siaha riša z mramoru a zo skla?
Kam mieria rakety štíhlych mrakodrapov?

Boh si kupuje hot dog
na dne šesťdesiatposchodovej ulice.
Boh je černoch
a miluje siív farbu betónu.

Narodil sa syn samého seba
v papierovej škatuli
od najnovšieho typu otroka.
(2002)

MÚDROST
Chceš urobiť dieru do sveta?
Škoda.
Je tak deravo na svete.
A predsa z neho nič neunikne.

To len teba je čoraz menej.
Ubúda ťa.
Počuješ ten ruch?
Trvá
a niekedy predstiera hovor.

Odpovedáš mu
na otázky,
ktoré mu sám prisudzuješ.
Toľko otázok
a raz tolko odpovedí.

To je tá múdrost.
Žou chceš urobiť dieru do sveta.
Škoda.

Len to, čo vieš,
ta mrzí.
(1981)

PAX MILITARIS
Mier nie je ženské rojenie.
Mier je boj.

Mier neprebýva v slovách.
Mier čaká na svoju príležitosť
utajený v raketových hlavicach.
Najrýchlejší mier.
Síriaci sa nadzvukovou rýchlosťou.

Chcete mier?
Majte si ho.
O niekoľko sekúnd
vás zasiahnne.

Trvalý a najsilnejší mier –
- mier o sile 350 000 ton trinitrotoluénu.
(1985)

POUR FÉLICITER 2019
Nech je stále šťastný,
ten kto lásku vlastní,
ten kto nie je doma jediný,
ale v kruhu svojej rodiny.
Prežívajte spoločne,
všetko, čo je svatočné.
Nech vás dlho ovláda
novoročná nálada.

Krym patrí im

PAVOL JANÍK

Na tému Krymu sa už vyjadril takmer každý a spravidla v zmysle súčasnej povinnej rétoriky, záväznej pre akúkolvek ďalšíu kariéru v rámci členských krajín Európskej únie a NATO – bez ohľadu na akékolvek racionalné argumenty. Tak ich len trocha zhŕime.

Krym sa stal súčasťou Ruského cisárstva v roku 1783. Ruské impérium sa v rámci februárovej revolúcie v roku 1917 zmenilo na Ruskú republiku. Počas občianskej vojny, ktorá trvala do roku 1922, sa od Ruska oddelilo Polsko, Fínsko a pobaltské štáty. Sovietsky zväz (Zväz sovietskych socialistických republík – ZSSR) vznikol

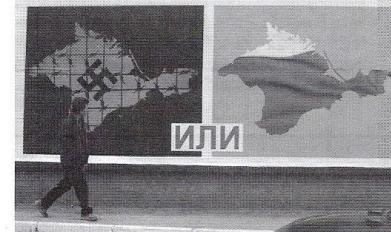

socialistickej republiky. V rámci povojnového usporiadania táto autonómna republika v roku 1945 začala a stala sa autonómou oblasťou Ruskej sovietskej federatívnej socialistickej republiky.

2. svetová vojna viedla aj začleneniu pobaltských štátov do ZSSR v podobe Litovskej sovietskej socialistickej republiky, Lotyšskej sovietskej socialistickej republiky a Estónskej sovietskej socialistickej republiky. Pribudla aj Moldavská sovietska socialistická republika a Karelsko-fínska sovietska socialistická republika, ktorá sa v roku 1956 začlenila do Ruskej sovietskej federatívnej socialistickej republiky ako Karelská autonómna sovietska socialistická republika.

K zaujímavostiam povojnového usporiadania patrí vznik Organizácie spojených národov (OSN) v roku 1945, v ktorej bola od počiatku Moskva zastúpená nielen ako ZSSR, ale aj ako Ukrajinská sovietska socialistická republika a Bieloruská sovietska socialistická republika.

16 МАРТА МЫ ВЫБИРАЕМ

v roku 1922 ako štát s dôsledným federatívnym usporiadáním na základe etnickej príslušnosti obyvateľov. ZSSR spočiatku tvorili štyri zväzové republiky – Ruská sovietska federatívna socialistická republika, Ukrajinská sovietska socialistická republika, Bieloruská sovietska socialistická republika a Zákaukazská sovietska federatívna socialistická republika (tú tvorili Gruzínska sovietska socialistická republika, Arménska sovietska socialistická republika a Azerbajdžanská sovietska socialistická republika). Postupným historickým vývojom sa napokon konštituovalo 15 zväzových republík, ktorých súčasťou boli autonómne republiky a autonómne oblasti.

V súvislosti s uvedeným štátoprávnym usporiadáním spočiatku vznikla Krymská autonómna sovietska socialistická republika, ktorá bola súčasťou Ruskej sovietskej federatívnej

Max Chepaj™
@Max_Chepaj

Крымский кот Мостик занесен в базу сайта Мираторец.

12:23 · 18 дек. 2017 г.

V načrtutných vývinových procesoch prvý tajomník Ústredného výboru Komunistickej strany Sovietskeho zväzu Nikita Chruščov v roku 1954 Krym vyňal z Ruskej sovietskej federatívnej socialistickej republiky a príčlenil ho do Ukrajinskej sovietskej socialistickej republiky, pričom dozaista nepredpokladal možnosť zániku Sovietskeho zväzu, takže išlo iba o vnútrosťné riešenie, ktoré sa stalo medzinárodným problémom až po rozpadе ZSSR v roku 1991. Na Kryme, obývanom prevažne Rusmi, sa prejavil záujem o opäťovné pripojenie k Rusku. Kompromisným riešením bolo referendum z 12. 2. 1991, na základe ktorého sa obnovil status Krymu ako autonomej republiky v rámci vtedy ešte stále Ukrajinskej sovietskej socialistickej republiky, pričom mesto Sevastopol a okolie podliehalo priamo kyjevskej vláde.

Po zániku ZSSR sa nástupníckym štátom Ruskej sovietskej federatívnej socialistickej republiky stala Ruská federácia.

Úsilie zahraničných vlád vyvolať na Ukrajinu v rokoch 2013 – 2014 nepokoje s cieľom ďalej rozšíriť svoj vplyv smerom na Východ viedlo k štátemu prevratu, násilnému prevzatiu moci a oživeniu extrémneho nacionalizmu. Reakciou na dramatické

LÍPA

a tragickej udalosti bolo referendum zo 17. 3. 2014, na ktorého základe sa vyhlásila nezávislá Republika Krym, vrátane Sevastópolu, ktorú uznalo Rusko. Na ďalší deň Rusko prijalo dva nové subjekty – Republiku Krym a Federálne mesto Sevastopol.

Napriek nesprávnym podmieňujúcim historickým okolnostiam nadáľ zaznievajú tvrdenia, že ide o agresiu, okupáciu a anexiu, hoci Krym patrí im – jeho obyvateľom, ktorí demokraticky vyjadrili svoju vôľu. Pravdaže – niet pochyb, že išlo a ide o strategickú otázkou, či si Rusko udrží prístup k Čierному moru, alebo sa k jeho hraniciam aj v tejto oblasti priblíží vojenská infraštruktúra paktu NATO.

31. 7. 2018

2 X KAREL SÝS

PAVOL JANÍK

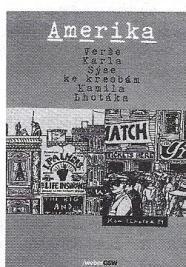
Ked' som nedávno recenzoval knihu nápaditých lyrických komentárov po predného českého básnika európskeho významu Karla Sýsa k sugestívnyom obrazom Kamila Lhotáka DENÍK NALEZENÝ POD KAPOTOU (Praha 2018), netušil som, že sa mi v relativne krátkom čase dostanú do rúk ďalšie dva príbuzné edičné projekty vynikajúceho a mnohostranného autora spojené s atraktívnymi kresbami Kamila Lhotáka AMERIKA (Praha 2018) a s uhramčími fotografiami Františka Dostála BLAHOSLAVENÁ ŽÍZEŇ (Praha 2018).

Všetky spomínané publikácie predstavujú inverzné vzťah výtvarných a textových zložiek diel, teda východiskovú prioritu a kvantitatívnu dominanciu vizuálnych komponentov, ale napriek uvedenej charakteristike si magické verše svojou kvalitatívnu úrovnou zachádzajú autonómne postavenie.

Dômyselné vynálezy bánsickej obrazotvornosti popri schopnosti komplementárne rozvíjať prvotné impulzy zrakových vnenom pôsobia vlastnou vnútornou energiou, ktorá je úplne nezávislá od slovesného glosovania optickej podnetov. Karel Sýs níelen literárne umocňuje estetické a myšlienkové parametre vybraných cyklov výtvarných artefaktov, ale aj samostatne fascinuje čitateľa nezameniteľou lyrickou akrobaciou.

Na jednej strane Karel Sýs zdôrazňuje ponor do hibok unikátnych prác renomovaných výtvarných osobností, na druhej strane ostáva slobodným duchom, ktorý sa volne vznáša v nekonečnom priestore imaginácie, aby perciipientom priniesol zrelé skvosty vybrúsených umeleckých foriem úzko späťich s autentickým poznaním pestreho kaleidoskopu života.

23. 1. 2019

LÍPA

17. november 1989 v geopolitických súradniach

PAVOL JANÍK

Hovorí o 17. novembri 1989 s odstupom desaťročí že nevdačnejšie a riskantnejšie, ako by sa mohlo na prvy pohľad zdať. Medzičasom dospeľi celé generácie, ktoré uvedenú udalosť bud' nezažili vôbec, alebo ju vnímali vo veku menších či väčších detí. Takže dnes už značná časť populácie pozná prevaru spoločenské zmeny na rozhraní posledných dekád 20. storočia v silne zjednodušenej schematickej interpretácii, poznačenej podstatnými osobnými, skupinovými, vnútotropickejmi a zahraničnopolitickejmi záujmami.

Pertraktované téma venujeme dlhodobú pozornosť, preto sa na jednej strane nemôžem vyhnúť opakovaniu niektorých klíčových faktov a na druhej strane musím byť pri ich pripomínaní maximálne stručný. Rozhodujúcim, pretrvávajúcim a dokonca prehľadujúcim sa problémom českej a slovenskej reflexie našich moderných dejín je stupňujúce sa úsile viďť a hodnotiť proces zamaťovej či nežnej revolúcie ako domácu záležitosť vtedajšej Československej socialistickej republiky.

Zvolená skresľujúca optika vyhovuje najmä protagonistom, ktorí si desaťročia prepisujú životopisy a pripisujú si historické zásluhy, na základe ktorých si vyhradzujú nárok na dedičnú privilegovanú postavenie a rodinný prospech v rozličnej podobe – od nekritického uctievania cez výnosné posty až po prívalitážno-reštitučné konzervacie. Miestni zlatokopí principiálne ignorujú globálne a kontinentálne súradnice, v rámci ktorých bol prevrat v Československu len jedným z koliesok v celkovom mechanizme rozsiahlych geopolitických transformácií.

Je všeobecne známe, že Michail Gorbačov po nástupe do funkcie generálneho tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany Sovietskeho zväzu začal uskutočňovať sériu významných politických reforiem, ktoré výstupili do jeho neskôršieho ustanovenia za prvého a posledného prezidenta Zväzu sovietskych socialistických republik. V konečnom dôsledku viedli k zániku dotýkavým centralizované federácie a k vzniku viacerých štátov, ktorých vzťahy sa v nejednom prípade vyprofilovali ako konfliktné a nepriateľské.

To však nie je vysledok individuálneho konania jedného človeka s akoukolvek osobou charizmom

a s akolovkami v tom čase nespochybniťelnou autoritou generálneho tajomníka ÚV KSSZ. Samo obadenie kľúčovej mocenskej pozície by bolo nemyslitelné bez podpory KGB (Výboru štátnej bezpečnosti ZSSR). Sovietske spravodajské služby sa cieľovedomie usilovali o revitalizáciu etablovaného spoločensko-ekonomickej systému, o zvýšenie jeho výkonnosti a efektívnosti, ako aj o racionálnejšie usporiadanie medzinárodných vzťahov na základe spoločnej zodpovednosti oboch superveľmocí (USA a ZSSR) za všeľudske hodnoty transatlantickej civilizácie.

Zrejme nikdy a nikto vyčerpávajúco nezodpovie záruk, kde sa stala kardinálna chyba, ktorá namiesto zivzenia a obnovy (prestavby do zlepšenej podoby) priniesla množstvo fatalnych negatívnych javov v celosvetovom meradle. Je pochopiteľné, že predstaviteľia amerických mocenských elít videli v prestrojke a glásnosti možnosť dosiahnuť svoj hlavný strategický cieľ, ktorým bolo zničenie Sovietskeho zväzu ako najsielnejšej konkurenčnej vojenskej kapacity. Lenže evidentne aj im chýbala vzia v nasledujúceho vývoja, čo potvrdzuje nepreružitá eskalácia hospodárskych, sociálnych a bezpečnostných problémov.

Ale nechajme, nech sa ich mierovým riešením a ozbrojeným prekonávaním trápia majetelia vojensko-priemyselného kompleksu do výšky svojich zisiek. Našim vybraným spoluobčanom dožičme, aby sa v súvislosti so 17. novembrom 1989 nezabudli pochváliť svojimi nehybními revolučnými zásluhami. Slávnostné okamihy im len trocha okremie závažnými informáciami z knihy Karla Pacnera Veľké špinážní operáce – Studená válka (Praha, 2004), podla ktorých napríklad v Polsku a v Maďarsku zostali útvary štátnej bezpečnosti nedotknuté. Dokonca ich vrcholní šéfovia, ktorí desaťročia pôsobili proti USA, prakticky krokmie iniciatívne ukázali Američanom, že sú ich dôveryhodními a spolahlivými partnermi, a tak spravodajské profesionáli vlastným úsilím pracovať a pre nových pánonov zabezpečili svojim krajinám vstupenku do NATO. Podoba s konaním viacerých dalejslúžiacich kádrov vo všetkých sférach českej a slovenskej spoločnosti je – pravdaže – čisto náhodná.

23. 11. 2018

Súvislosti tragickeho hlavolamu

PAVOL JANÍK

Pokrok vo vyšetrovaní vraždy pôvodne neznámeho mladého slovenského novinára a jeho priateľky sa začína pohybuje na domácej pôde, ale súrše a hlbšie súvislosti ohavného zločinu sú zrejmé. Potvrdil ich okamžitý a dobre zorganizovaný tlak s cieľom v sučinnosti s prezidentom zmeniť výsledky demokratických volieb. Aktuálne informácie o významnom posune pri objasňovaní tragickeho hlavolamu obnovili hysterické reakcie, hoci by mali napacka viest k upokojeniu spoločenskej atmosféry.

Vplyvné kruhy očividne nedosiahli definitívnu diskreditáciu vládnej koalície a jej kľúčovej strany, preto s nových dychom pokračujú vo svojich aktivitách.

Nemožno lakovávať mánuv rukou a zanechať či prehliadnúť pozoruhodný manéver – publikovaný tvrdenie, že pri odhalení možných páchateľov pomohli snímky z amerického satelitu, ktorý náhodou práve v určitej čase letel nad našim územím. Bolo by to úsmevné, keby nešlo o vyhasnutie životy dvoch mladých obetí. Pravdepodobne išlo o úsilie zahmliať fakt, že všetky miesta na zemetupe sú rutinne monitorované, čo asi nie je vhodné verejne pripomínať. Rovnako môže ísť o snahu zastrieliť skutočný zdroj dôležitých údajov – napríklad osobu alebo osobu zo záujmového prostredia, ale aj ustanoviciem zaznamenávanie a dlhodobé archivovanie akejkoľvek komunikácie uskutočnenej pomocou technických zariadení – najmä cez internet a mobilné telefóny.

Vzhľadom na načrtnuté siločiary treba venovať pozornosť spravodajským službám, ktoré sice nie sú všeomocné, ale ich možnosti sú dosť rozsiahle. Pôsobia v piatich hlavných oblastiach. Jednou z nich je práve SIGINT (Signal Intelligence), čiže elektronická špiónaz. Napriek pokročilým technologiam pokračuje tradičné vyzvedačské remeslo prostredníctvom ľudí (agentúrnych sietí) – Human Intelligence (HUMINT). Neodmysliteľnou súčasťou je psychologická manipulácia, vrátane propagandy, ku ktorej prináleží produkcia a šírenie tendenčných, skreslených i celkom falosošných informácií. Osobitnú kapitolu predstavujú tajné operácie, ku ktorým patrí atentát a vraždy. Uplatňujú sa tiež akcie ozbrojených útvarov zvláštneho určenia.

Podľa vyjadrenia bývalého výkonného riaditeľa CIA Walfa Edlera agentúra neuznáva zásadu, že atentát sa dá ospravedlniť len počas vojny, lebo na neviditeľnom fronte nikdy nie je mier. Podľa iného skúseného vete-

rana, ak riaditeľ CIA príde do Bieleho domu a odchádza s presvedčením, že vláda by sa rada niekoho zbavila, tak jeho úlohou je vymyslieť spôsob, ako to zariadiť. To je jediné, čo sa od neho očakáva.

V roku 1985 šef CIA Stansfield Turner vyhlásil, že nie je ďaleko čas, keď americká rozvedka bude schopná kontrolovať každý bod zeme podľa aspoň z jedného zdroja a najväčšie oblasti a objekty pomocou niekoľkých technických zariadení. Tento čas je už určite tu. Rusko sa dozaista priblížilo k podobnej pozícii a kozmickú rozvinutie súnesorne schopné vykonávať aj štáty ako Čína, Francúzsko, Británia, Japonsko, Nemecko a Izrael. Vo výskach medzi 120 až 1000 km sa pohybujú desiatky špiónažnych družíc, ktoré urobia niekoľko obletetov za deň. Ďalej sú stacionárne. Uskutočňujú optický, rádiolokačný, radiačný a laserový prieskum.

Vari najznámejší je špiónažny gigant ECHELON, globálny systém organizovaný NSA (National Security Agency), určený na odpočítávanie medzinárodnej elektronickej komunikácie kdekoľvek na našej planéte. Využíva kozmické technológie spojovacích družíc, ale aj siet pozemných staníc, a leteckých či náormých prostriedkov. Počítače sústemu pracujú s využitím metód umelej inteligencie. Rozlišujú podzvukové súbory dát obahujúce rozsiahlé slovníky kľúčových slov, nákresov či fotografií. Systém tak môže vyhľadávať záujmovú korespondenciu.

Centrála NSA sídlí vo Fort Meade. Harry Truman ju zriadil dekretom v októbri 1952. Medzičasom má desiatky tisíc zamestnancov a desiatky milárd dolárov ročného rozpočtu. Rodným listom NSA sa stala tajná dohoda UKUSA. Medzi Britániou (UK – United Kingdom) a USA. Uzavreli ju ešte počas 2. svetovej vojny. V roku 1947 ju reaktívvali vlády USA, Veľkej Británie, Kanady, Austrálie a Nového Zélandu. Vlády týchto krajín sa zaviazali poskytnúť v mene amerických záujmov svoje územie pre účely elektronickej špiónaze proti krajinám, ktoré majú iné záujmy ako USA.

Foto archív

Svoju geografickou polohou sme dôležitý prvok v mozaike upevňovania pozícii USA proti Rusku, ale aj proti vedúcim krajinám Európskej únie, najmä proti Nemecku. Zástupcovia Berlína sa zatial smejú na Valentom zhromaždení OSN, keď prezentuje USA Donald Trump kritizuje Nemecko za snahu ďalej rozvíjať energetickú spoluprácu s Moskvou. Rozveseluje ich aj ochvala šéfa Bieleho domu, ktorý ocenuje Poľsko za odmiatanie ruského plynovodu, a za ochotu umiestniť vojenskú základňu USA na poľskom území.

16. 10. 2018

Svetová vojna bez konca

PAVOL JANÍK

Spojené štáty americkej a Veľká Británia fakticky dohrali svoje spojenectvo so Sovietskym zväzom ešte pred kapituláciou nacistického Nemecka v roku 1945. Už vtedy sa USA v rámci operácie Paperclip (Kancelárska sponka) orientovali na prevzatie nacistického vládneho, stranického, spravodajského, vedeckého a technického aparátu, vrátane tímu na vývoj rakietových zbraňových systémov, aby ich využili v nasledujúcom ozbrojenom súperení s Moskvou, príčom predpokladali, že 2. svetová vojna skôr alebo neskôr prejde do ďalšieho globálneho konfliktu proti ZSSR, vedeného aj jadrovými a bakteriologickými prostriedkami.

Kremel bol dostatočne informovaný, preto sa mu podarilo v rámci úsilia o využávanie medzinárodného pomery súradží Francúzsko medzi vŕťazné mocnosti a medzi stálych členov Bezpečnostnej rady OSN. O súčasnej vďačnosti Paríža sa netreba osobitne zmieňovať.

Symbolom novej západnej bezpečnostnej doktríny sa stal nacistický generál Reinhard Gehlen, ktorý viedol západonemeckú rozviedku až do roku 1968. Ako nástroj propagandistického pôsobenia vytvoril aj Rádio Slobodná Európa. Skrátka – donedávna to vyzeralo naozaj tak, že 2. svetová vojna sa skončila strategickými zmenami na prelome 80. a 90. rokov 20. storočia – zjednotením Nemecka a rozpadom štátov, ktoré patrili na stranu vŕťazov – Sovietskeho zväzu, Juhoslováie a Československa.

Odvedy však uplynuli tri desaťročia a Západ počkočil v ožívovaní nacistického dedičstva proti Moskve – najmä na územíach Poľska, Ukrajiny a polabských republík, kde sa súčasťou oficiálnej politiky stalo odstraňovanie pamätníkov sovietsky osloboditelom, ktorých už označujú pojmom okupanti. Prirodzené – transatlantické demokratické médiá výbušnú tému dôsledne zamilčujú. Napokon – podnecovanie ozbrojených konfliktov v Európe patrí už storočok k výnosnej stratégii supervelmoci, ktorá sa cíti byť dostatočne chránená oceánmi.

Lenže najnovšie zbrane umožňujú okrem iného vyvolávanie nepredstaviteľne silných vln cunam s odhadovanou výškou 400 metrov, nehovoriac o streľbach s nepredvídateľnými trajektóriami, pohybujúcich sa vo výškach a v rýchlosťach, kde ich nemôže zastaviť nijaká protiraketová obrana, a tak hra na hrane globálnej vojne katastrofy pokračuje všetkými dostupnými prostriedkami – aj za hranicami doteraz známych fyzikálnych príncipov.

13. 7. 2018

"Už neexistuje žiadny Východný blok, žiadny Sovietsky svaz. Proč tedy existuje NATO i nadále? Mám ten pocit, že NATO potrebuje vnútorného nepritele, aby ospravedlnilo svojú existenci. NATO budo neustále hľadať takového nepritele, nebo provádzať provokačné akcie, aby mohlo někoho za takového nepritele označiť"

Vladimir Putin

Mensch und Politik heute
www.facebook.com/MenschundPolitikheute

Prax relativity zla

PAVOL JANÍK

Bývalý šéf jednej z izraelských spravodajských služieb Yakov Kedmi v televíznej diskusii zdôraznil, že Nemecko nevynášlo zločiny proti ľudstvu, ale ani Norimberský proces za nimi nedal bodku. Spominaný súd neriesil vojnové zločiny víťazov – napríklad anglo-amerického kobercového nálety na Drážďany. Prvé koncentráne tábory vytvorila Veľká Británia počas búrskych vojen a zhromaždila v nich civilných obyvateľov (starých ľudí, ženy a deti), pričom ich väzobili v takých podmienkach, že zahynulo viac ako 90 % internovaných osôb. Keď Turci systematicky vyvraždili 1,5 milióna etnických Arménov, príčom dodnes túto genocídu popierajú, tiež dali Hitlerovi návod, ako možno pristupovať k likvidácii politických oponentov, židov a príslušníkov rozličných národov, najmä slovanských.

Európska kolonizácia ostatných kontinentov sa zakladala na chápaniu domorodcov ako súčasti prírody, ktorej sa treba zmocniť, preto ich bezrestrene ztrocňovali, usmrcovali, vystavovali v zoologických záhradách a šľachtici si ich vypreparovali pozostatky umiestňovali do svojich sídel medzi iné lovecké trofeje z divočiny. Neutrálne Švédsko dodávalo Hitlerovi ocel, Rockefellerovi mu dodávali ropu. A nacistickú expanziu financovali známe americké bankové domy.

Göringa umlčali tak, že mu pohrozili fyzickým násilím, keď na Norimberskom procese začal hovoriť o rasizme v USA. Eichmann sa pri procese v Izraeli čudoval, že západonemecká vláda, riadená z Washingtonu, necháva v podstate celý nacistický personál v činnosti. Tak prečo stíhajú práve jeho? Príslušníci SS a ďalších nacistických ozbrojených zložiek poberali štátne dôchodky v Nemecku i v Rakúsku. V Litve a ďalších krajinách nepotrebovali na likvidovanie svojich židovských spoluobčanov nemecký nacizmus.

V Sovietskom zväze a v krajinách, ktoré sa nachádzali pod jeho vefmocenským vplyvom, bolo obdobie politických represií, ale pri ich historickej a mediálnej reflexii spravidla chýbajú mena ľudí, ktorí ich rozptúhali, pretože sa neskôr sami stali ich obetami, alebo sa zaradili do prvého radu ich dôsledných kritikov. Zväčša sa bagatelizuje, či obchádza antikomunistická hysteria v USA, ktorú podnetil Joseph McCarthy a ktorá postihla mno-

hých popredných predstaviteľov vedy a kultúry, najmä židovského pôvodu, takže kampaň bola vlastne prejavom americkej antisemitizmu.

O tom, kam odvtedy dospela medzinárodná situácia, svedčí skutočnosť, že britské médiá v aktuálnom období označujú animované filmy pre deti o Máši a medvedovi za nebezpečnú ruskú propagandu a súčasť agresívnej hybridnej vojny vedenej priamo z Kremla. To je už naozaj tažké komentovať aj pri mimoriadne veľkom zmysle pre humor.

Bez akýchkoľvek žartov však treba upriamieť pozornosť na líniu vojnových zločinov západnej provenience od už spomínaných cez francúzske a neskôr americké zverstvo vo Vietname až po bombardovanie Juhoslávia členskými štátmi NATO, príčom niektorí slovenskí intelektuáli sa vtedy zomhli nanajvýu na kúlárne a marginálne pohoršovanie sa nad zničením mostov, ale počet neviných civilných ľudských obetí našu akademickú, kultúrnu a medialnu elitu nijako osobitne nevzrušoval. O politikoch, ktorí umožnili prelety bombardérov ponad naše územie, škoda hovorí.

V súčasnosti USA rozmiestňujú na hraniciach Ruskej federácie v pobaltských republikách, v Gruzínsku a v iných štátach raketky krátkeho a stredného doletu, čo im umožňuje zaútočiť na Rusko bez použitia interkontinentálnych balistických striel, a teda bez automatisovaného ruského strategického odvetného úderu. Vie si niekto vôleb predstaviť, že by podobné zbraňové komplexy inštaloval Moskva napríklad na Kube, v Mexiku či v Kanade?

Slovenský politik, ktorý sa chváli tým, že zabezpečil integráciu Slovenska do NATO, teraz organizuje protesty proti NATO. To by bolo prívela už aj na trojitého agenta Dušana Popova – Srba, ktorý pracoval pre Nemecko, Britániu a USA. Mimochodom – práve on sa stal predobrazom Jamesa Bonda pre spisovateľa Iana Flemingu, ktorý počas vojny pôsobil ako pobočník šéfa britskej námornej rozvedky, príčom vojnové lodstvo bolo a je tradične najvýznamnejšia ozbrojená sila ostrovného impéria.

Ako bude vyzerat vystúpenie Británie z Európskej únie, nielen vo vztahu k Severnému ľisku a k jeho hranici s ľiskou republikou, ale aj vo vztahu k Gibraltáru, ktorý hraničí so Španielskom

a to si naň navýše robí územné nároky? Bude môcť Grécko, s ktorým máme spoločnú európsku menu, niekedy splatiť svoje dly? A kto sa odváži žiadať, a akou formou, splácanie závratných dlhov najsilnejšej ekonomiky na svete – Spojených štátov amerických?

Keď už poukazujeme na zamčiavané fakty, tak priopomeňme, že všetky elektronické sociálne siete, vrátane najrenomovannejších, vznikli s výdatnou podporou vlády USA ako prostriedky globálneho

špiclovania, teda hromadného porušovania občianskych práv a slobôd, pretože v bezprecedentnom rozsahu zasahujú do súkromia ľudí na celom svete.

To sú podstatné otázky, ktoré premýšľajúcej menšine kladie prax relativity zla a na ktoré nik kompetentný nepozná odpovede. Nepremýšľajúcej väčšine zatiaľ dlhodobo poskytujú intelektuálnu nároku všetky druhy médií, ktoré sú osvedčeným a účinným nástrojom informačnej vojny.

Slovensko stále neexistuje

PAVOL JANÍK

Počas Studenej vojny vládna rozhlasová stanica Hlas Ameriky vysielala spoločný československý program. Londýnsky vládny rozhlas BBC uvádzal samostatné relácie – osobitne v češtine a v slovenčine, čo bola tradícia ešte z obdobia 2. svetovej vojny, keď po zvukovej VOLÁ LONDÝN v éteri vystupoval aj neskorší československý minister zahraničia VLADIMÍR CLEMENTIS (pod pseudonymom Peter Hron), ktorého obešli 3. 12. 1952 v Prahe. Preto má prekvapilo, že BBC News 21. augusta 2018 uviedli na titulku s názvom SOVIETSKA INVÁZIA 1968: ČESI STÁLE CITIA ZIMOMRIAVKY STUDENEJ VOJNY, veď titulok je dozaria pôznačnejší, ako ktorákoľvek iná formulácia stratená niekde v texte.

Naznačenému profesionálnemu prístupu zodpovedá celý obsah pomerne rozsiahleho článku, v ktorom sa používajú ako rovnozáčinne pojmy SOVIETSKY a RUSKY či ČESKY a ČESKOSLOVENSKÝ, čo už hádam s odstupom desaťročí nazaj vyslovila dostatočný zmatok. Samozrejme – chýba vymenovanie ostatných republík bývalého Sovietskeho zväzu, ale aj ďalších členských krajín vtedajšej Varšavskej zmluvy, ktoré sa podielali na invázii, lebo dnes už ide o horlivých členov NATO, prípadne o ēste zápalistejších uchádzacov v členstve v NATO. Nehovoriac o zamŕľaní faktu, že na Operácii Dunaj sa odmietlo zúčastniť Rumunsko, ktorého prezidenta spolu s manželkou neskôr v rámci demokratizácie východnej Európy bez súdneho procesu zastrelili 25. 12. 1989.

Vo vzťahu k Slovensku možno názov mediálneho produktu z dielne BBC interpretovať dvoma spôsobmi: bud Slováci necítia zimomriavky Studenej vojny, alebo je Slovensko zanedbateľnou entitou, ktorá nestojí za zmienky, hoci je spolu s Českou republikou nástupníckym štátom Československa od 1. 1. 1993, ďalej je členom OSN od 19. 1. 1993, členom NATO od 29. 3. 2004, členom Európskej únie od 1. 5. 2004, členom Schengenského priezoru od 21. 12. 2007 a členom Európskej menovej únie – eurozóny od 1. 1. 2009.

Áno, skutočné postavenie na medzinárodnej scéne sa nevytvára len formálnymi dokumentmi, ale aj praktickej každodennou politikou, z ktorej je zrejmé, že Slovensko je ukážkovým príkladom postlušného spojenca, ktorý nemá nijakú váhu a väčnosť, nijaké vlastné záujmy a je len vždy pripravený poskok, ktorého možno kedykoľvek využiť, zneužiť a ponížiť – bez akéhokoľvek rizika politických, hospodárskych či aspoň diplomatických dôsledkov. Skreslovanie dejín teda očividne úspešne a nerušene pokračuje ďalej – nielen v pochybných informačných nástrojoch, ale aj v pôsobení najvzorenejšej, najobjektívnejšej a najdemokratickejšej mediálnej inštitúcie na svete, ktorou je BBC. Pravdaže – v naznačených súvislostiach neocákavanejnejakú reakciu zo strany slovenských oficiálnych miest, ktoré sú typickou reprezentáciou bezvýznamnej a v podstate neexistujúcej krajiny.

Tristnú situáciu súčasného Slovenska – nad rámec témy tohto príspevku – ilustruje vyjadrenie jedného z našich najväčších ústavných činitelov, ktorý ocenil, že sa Juhoslávia nezúčastnila na okupácii Československa, čo je naozaj hlboké nedorozumenie, keďže spomínaná balkánska federácia nikdy nebola členom Varšavskej zmluvy, patrila medzi nezáučastnené krajinu a vziať výhodu Východného bloku k nej boli podobné ako ku kapitalistickému štátom, vrátane možností vystretnutia bezných občanov, lebo cez ňu neraz emigrovali na Západ.

Výstupy, výstupky a vystúpenia

PAVOL JANÍK

Na najrozmanitejšie druhy umeenia i poklesnutej zábavy sa v súčasnej slovenčine vzťahuje spoločné označenie šou biznis. V minulosti sme odlišovali hodnotné diela s náročnejším myšlienkovým poslovstvom a zložitejšou estetickou štruktúrou od lacných, ľahkých a spravidla krátkych oddychových žánrov, ktorým sa vrvaleo estráda. Dnes už asi malokto vie, že pôvodný význam slova francúzskej provenienie pomenoval výstupok, teda vyvýšenú clážku v interiéroch i v exteriéroch, čiže aj terasu či pódiu. Pojem sa udomácnil aj v iných slovanských jazykoch, vrátane ruštiny, kde sa vníma najmä ako synonymum populárnej hudby.

Napriek tomu, že mám zmysel pre humor - alebo práve preto, že ho mám - nedokážem sledovať takmer nič z aktuálnej ponuky relaxačnej kultúry - počnúc tzv. komédiami a končiac nekonečným radom súťažných relácií, ktoré sú zväčša jedna hľupejšia ako druhá, pričom tých prvých je viac. Jednoducho - byť televíznym divákom vôbec nie je jednoduché, najmä keď za tragickému obrazu úsmevných programov priráhatame takmer päťdesiatpercentný podiel stupidných a ustavične sa opakujúci reklám, takže prepínaním jednotlivých kanálov si vnímateľ nevدوjík vyvára úplne novú nezmyselnú zmes rôznorodých audiovizuálnych útržkov.

V našej domácnosti ke večernému rituálnemu stereotypu tak chtiac-nechtiac patria ikrátki videneľné filmy a seriály, v ktorých si nahrádzame reklamné bloky zvyčajne úryvkami z dvoch či troch aspoň trocha znesiteľných sútaží, ktoré úplne neurážajú intelekt a vkus. O to zarážajúcejšie je potom prekvapenie, keď sa v renomovanom cykle verejnoprávneho informačného kombinátu odrazu zjaví tvrdenie, že v Sovietskom zväze bola zakázané západná populárna hudba, pričom úlohou súťažiacich je vybrať si jednu z bizarných odpovedí, akým spôsobom si Rusi pašovali hudbu zo zahraničia.

Po prve - občania ZSSR mali väčšie problémy vystečovať do cudziny, ako si z nej voziť hudbu. Po druhe - celá populárna hudba v niekdajšom východnom bloku v každej etape vývoja v podstate

zodpovedala celosvetovému vývoju, len rovnaké teleso sa v anglickom volalo big band a u nás sa nazývalo tanecný orchester. Od mojich stredoškolských čias, ktoré sa začali v roku 1972, som mal priležitosť niekolkokrát navštíviť Moskvu a ďalšie sovietske velkomestá, preto môžem s absolútou spofahlivosťou potvrdiť, že Rusi si vôleb nerobili ľažkú hlavu z autorských práv, a ich štátny podnik Melodia spokojne vydával za halierové (kopejkové) ceny celé albumy západných interpretov - počnúc britskou kapelou Beatles a nekončiac západoneemeckým duom Modern Talking. Nehovoriac o druhej polovici 80. rokov 20. storočia, keď u nás hostovali sovietske divadlá s vlastnými rockovými operami.

Naozaj si kladiem otázku, kam sa raz prepadneme pri nastúpenom trende masového ohľupovania verejnosti mediálnou mašinériou, ktorá sa už očividne nezastaví pred ničím.

21. 12. 2018

DRAMATIK VÁCLAV HAVEL V RÉŽII MARIÁNA ČALFU

PAVOL JANÍK

Koncom čierstvo uplynulého roka v českom mediálnom prostredí opäť zarezovala téma klúčovej úlohy posledného komunistického a zároveň prvého demokratického federálneho premiéra Mariána Čalfa, ktorý na úrade vlády, vtedy už kontrolovanom západnými spravodajskými službami, v rozohre medzi štyrmi očami s prominentným disidentom Václavom Havlom dohodol jeho urýchlené zvolenie za prezidenta ČSSR komunistickým parlamentom.

Rodák z Trebišova bol v správnom čase na správnom mieste a plne využil neopakovateľnú historickú príležitosť. Dodnes sa traduje jeho mytologickej tvrdenie, že nemal za sebou nič len bielu či holi stenu. Už dávnejšie som v tejto súvislosti verejne poznámenal, že mal za chrbtom 5 rokov Gorbačovovej perestrojky, dohody Gorbačova s prezidentom USA, zmeny režimu v okolitých socialistických štátach atď.

Samozrejme - svoju úlohu zohral systém nacionálnej parity v najvyšších funkciách, teda Čalfa ako Slováka v pozícii federálneho premiéra automaticky garantoval post prezidenta Václavovi Havlovi. A naopak - Alexandra Dubčeka z možnosti uchádzať sa o úrad hlavy štátu vopred vylučoval na základe národnostnej príslušnosti.

Nezanedbatelná bola Čalfa dlhorčná totalitná skúsenosť, že členovia kolektívnych orgánov z čias socialismu, vrátane poslancov Federálneho zhromaždenia, boli zvyknutí bez zaváhania rešpektovať centralizmus, teda hlasovať za každý návrh autoritatívne predložený zhora, v tomto prípade tým mužom hore bol práve on sám, keďže ho do funkcie premiéra vymenoval odstupujúci prezident Gustáv Husák.

Samostatnú výpovednú hodnotu má skutočnosť, že počas doznievajúceho socializmu v zárodku ro-

kovaní predstaviteľov etablovej moci a opozície bezpečnostné otázky v budove úradu vlády už riešili specialisti z Dánska, čiže zahraniční odborníci priamo či nepriamo napojení na Ústrednú spravodajskú agentúru USA (Central Intelligence Agency - CIA). To bola asi tá povestná biela stena, ktorá sa traduje v kontexte celého nežného bájoslovia začínajúcej revolúcie.

Inou otázkou ostáva tragická nehoda Alexandra Dubčeka s fatalnými dôsledkami, ktorá zrejme na-

Koláž z FB